No. 1551 **Zaterdag 20 September 1913.** **30ste Jaargang.**

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4. Overzijde.
DRUKKER: B. L. BOGAERS

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

NAAR PANAMA.

XV.

De stad Panama behoort niet tot wat men wel eens noemt de „doode steden"; Panama leeft; zij groeit en bloeit, breidt zicht uit en wordt telkens meer verfraaid.

't Is een oude stad, maar welke zich wonderwel weet aan te passen aan de meer moderne tijden.

Dat zij oud is, ziet men aan haar pleinen vóór de twee hoofdkerken, de St. Anna en de Cathedraal.

Het bisschoppelijk Paleis, het Hotel Central en de City Hall vormen telkens het middelpunt der hooge gebouwen, welke het hoofdplein omgeven, terwijl de Cathedraal met haar hardsteenen trappen en stoepen de volle breedte van de vierde huizenrij beslaat. Zij beheerscht het plein, dat naar haar genoemd werd, zij is het mooiste en grootste gebouw en maakt een heel voornamen indruk.

't Is een oud spaansch gebouw met hoogen, breeden gevel, vol nissen en beelden en vensters, en twee groote poorten.

Aan weerszijden verheffen zich, tot iets boven den gevel, twee veelhoekige torens, natuurlijk bekroond door koepels.

Het stadsuurwerk hangt in een [illegible] dezer torens; de wijzerplaat is van melkglas en wordt 's avonds van binnenuit electrisch verlicht, zoodat men ook gedurende den donkersten nacht nog zien kan, hoe laat het is.

Midden in het plein werd een plantsoen aangelegd; hier op Curaçao zouden wij het een park noemen. Asphaltpaden verdeelen den cirkel in een ster, terwijl de drieboeken gevuld worden door bloemheesters en veelkleurig struikgewas in wier midden een fontein prijkt, of een tuinbeeld.

Aan weerskanten der paden staan, telkens aan het begin, twee mooie rijzige koningspalmen, die derhalve het geheele plantsoen met een wuivende kroon omgeven. Ook andere hooge boomen werpen voldoende schaduw over talrijke steenen banken, in het park en langs den rand geplaatst, waar den geheelen dag door, maar vooral in den namiddag, talrijke wandelaars een koel zitje opzoeken en het gezellig verkeer gadeslaan.

Druk is het op die pleinen bijna altijd. Romdom het park staan geregeld 'n vijfentwintig rijtuigen gestationeerd, wachtend op een vrachtje. Want ook Panama heeft geen tram, zoodat een ieder in een bakje wipt, als hij eenigen afstand heeft af te leggen.

Ook hier, evenals in Colon, hebben de rijtuigen tramtarief: 10 cts per rit.

Langs de rijtuigen is nog plaats genoeg over voor de voetgangers. Men kan dus wel nagaan, dat het plein breed is en ruim.

Aan de ringen in den hoog opgaanden palmenstam ziet men, dat die boomen reeds vele jaren tellen.

Dezen mooien aanleg dankt Panama derhalve niet aan de Amerikanen. Zij is overigens ook specifiek Zuid Amerikaansch, en wordt in alle groote steden van Zuid Amerika aangetroffen.

Een stad met mooie pleinen is van zelf een mooie en regelmatige stad. Ieder plein is een rust-en middelpunt; de voornaamste straten loopen daar op uit en wijzen U dus heel gemakkelijk den weg; gij zijt er onmiddelijk georienteerd. Breed zijn die straten nu juist niet; wat ook echt Spaansch is. Bij het drukke verkeer en en het veelvuldig gebruik van rijtuigen levert dat wel eenige moeilijkheid op, omdat gelijk doorloopende trottoirs ook meestal ontbreken. De Politie zorgt echter op uitnemende wijze, dat alles geregeld zijn gang gaat. *Rechts houden* is daar gebiedende eisch. Aan den ingang van de straat zit een politieagent te paard en ziet toe, dat alles langs hem heen in de goede richting trekt. Bij de zijstraatjes staat wederom politie, die de rijtui- [illegible] reeks in de hoofdstraat eerst gepasseerd is.

De nieuwere idees breken echter ook hier door en maken ruimer baan. Duidelijk merkt men op, dat aan het uiteinde der straten, het verst verwijderd van het hartje der oude stad, de wegen zich verbreeden. De straten worden daar echte Amerikaansche Avenues. Geheele rijen van huizen werden omvergegooid; er werd ruimte gemaakt. De nauwe straat werd verwijd en loopt nu met een kleine kromming uit in de straat, welke er paralel aan liep.

Het blok huizen, dat vroeger tusschen deze twee paralelstraten inlag, werd er eenvoudig tusschenuit genomen, zoodat de twee nauwe straatjes thansch slechts één flinke, breede straat vormen, die voldoende ruimte biedt aan het snelle en drukke verkeer. Hier en daar loopen de verbreede straten wel niet regelmatig door, en ontstond er een gaping, maar die werd weer aangevuld met een klein plantsoentje. Het aspect der stad werd er mooier door, het verkeer gemakkelijker, en de huizen zijn er veel frisscher op geworden.

Beschikte Curaçao ook maar eens over veel Amerikaansch goud, en waren wij ook maar eens een modern stedenbouwer rijk! Wat een vruchtbaar arbeidsveld lag er hier voor hem open!

Hoe zou Curaçao er bij winnen, op moreel en sanitair gebied, als die bedompte en donkere sloppen en stegen verbreed werden tot fatsoenlijke, luchtige, lichte, frissche straten!

De Curaçaosche Woningwet is er; vele krotten zijn onbewoonbaar; maar 't geld schijnt te ontbreken om al dien rommel voor goed op te ruimen.

Wat zou onze havenstad er bij winnen, als die poel van zedelijk bederf, juist midden in de stad gelegen, eens dichtgegooid kon worden!

Zoodra Curaçao dik in de centen komt, mogen wij er toch wel eens aan denken, onze stad, die aan den havenkant en in de hoofdstraten er zoo vriendelijk uit ziet, ook in de zoogenaamde *Punda* en langs de uiterste randen eens wat meer overeenkomstig de moderne eischen in te richten. Op de stadskaart van Werbata kan men heel duidelijk zien, hoe alles daar te veel in en door mekaar loopt en veel te nauw in elkander is gedrongen. Met roode stippellijnen zijn er gemakkelijk fatsoenlijke straten af te teekenen, die in verbinding kunnen gebracht worden met de breedere straten. Het *Gangetje Moordenaar* kan heelemaal verdwijnen, door die beruchte wijk er eenvoudig tusschenuit te lichten. Als [illegible] sluit, en het verkeer laat plaats hebben langs de breedere straten, zal de wanstoestand in de *Punda* zeer veel verbeteren.

Is het geen genot op de „Berg" van de Overzijde te wandelen door de Hoogstraat, Belvedere Str. en Witte Weg? Over het algemeen zijn de huizen daar regelmatig gebouwd en vormen werkelijk nette straten.

Nu onze stad zich langzamerhand gaat uitbreiden, is het noodzakelijk, dat van te voren wordt vastgesteld langs welke lijnen dit mag plaats hebben.

Ook zou het overweging verdienen eens na te gaan op welke wijze onze stad een ordelijker aanblik kan krijgen, en meer geregeld volgebouwd kan worden.

De mooiste huizen staan nu tusschen de armoedigste krotten, terwijl er, ook op Otrabanda, veel te veel onregelmatig loopende straten en verwarrende gangetjes en steegjes zijn. Dat in bijna de meeste gevallen het Koloniaal Bestuur niet bij machte is in dit alles verbetering te brengen, weten wij. Zeer vele terreinen zijn particulier eigendom. De noodige verfraaiing onzer stad zal dus voor een groot deel afhangen van het eigen initiatief der burgers. Maar het Bestuur kan toch hierbij wel eenige leiding en voorlichting geven, en misschien ook wat algemeene bepalingen vaststellen waaraan een ieder zich heeft te houden, en waardoor de loop der nieuw aan te leggen straten kan worden aangegeven.

De Curaçaönaars houden veel van hun stad, en met recht. In vergelijking met andere naburige steden heeft Curaçao zeer veel wat aangenaam aandoet bij den eersten blik; en hoofdzakelijk is dit juist de orde en netheid. Laat ons nu allen, ieder voor zich, medewerken om die orde nog grooter te maken en die netheid nog verder door te voeren. Dit kan men, als men bij eventueele bouwing van nieuwe woningen op particuliere terreinen niet slechts aan zijn eigen belangen denkt, maar ook aan het algemeen belang, aan den algemeenen aanblik van de straat, waarin wij wonen. En gaat men eens over tot het afbreken van de zoogenaamde afdakjes, laat men er dan fatsoenlijke huizen voor in de plaats stellen, opdat een mooie wijk, zooals Scharlo bijvoorbeeld, weer niet ontsierd worde, door dergelijke armoedige gebouwtjes, die in zulk een voorname wijk toch heelemaal niet thuis hooren. Die bederven den algemeenen indruk, en dat is jammer.

DE ONTHOUDING VAN

[illegible]

Panama-tentoonstelling.

't Besluit der Br. regeering om geen deel te nemen aan de tentoonstelling te San Francisco, vindt in Engeland meer af- dan goedkeuring.

The Times noemt het een „dwaling". Het heeft in geheel Amerika kwaad bloed gezet, zooals te verwachten was. De Br. regeering heeft er wel een onschuldige reden, de te hooge kosten in verhouding tot de verwachten resultaten, voor op, en deze reden zal wel eerlijk genoemd zijn, maar 't aantal Amerikanen, dat haar als zoodanig aanneemt, is gering. Het meerendeel der menschen oordeelt naar indrukken en de Amerikanen maken hierop geen uitzondering. Het is hun niet uit het hoofd te praten, dat de oneenigheden, die over de tarieven voor het Panamakanaal en over toepassing van de bestaande scheepvaarttractaten, tusschen Washington en Londen bestaan, als de eigenlijke reden moeten worden beschouwd voor de onthouding van Engeland. Zij vinden het dan „klein" op deze wijze uiting te geven aan 't bestaande misnoegen.

The Times zet dan uiteen, waarin de „dwaling" bestaat. De Engelsche fabrikanten en groothandelaars hebben er zich in de laatste jaren meermalen over uitgesproken, dat tentoonstellingen een zware belasting op hun zaken leggen. Zij staan met dit oordeel niet alleen. Op een in October l.l. te Berlijn gehouden congres, waar veel landen vertegenwoordigd waren; was de algemeene strekking het houden van „groote algemeene tentoonstellingen" niet meer te bevorderen. De Gentsche tentoonstelling was toen al georganiseerd, maar, overeenkomstig dit verlangen, verbond de Belgische regeering zich geen nieuwe te steunen vóór 1929. Met deze verklaring voor zich, had de Britsche Reg. te beslissen over deelname aan de tentoonstelling te San Francisco. Bij onderzoek bleek haar, dat de Britsche handel weinig lust had er aan mede te doen. Om het land goed te doen uitkomen zou de deelneming van de regeering den Staat 250.000 P. St. kosten, terwijl dit voor de betrokken exposanten nog op 500.000 P. St. werd geschat. Dat de regeering hiervoor is teruggeschrokken is wel te verklaren, maar tóch is het hechten van zoo groote beteekenis aan de Berlijnsche stemming een dwaling. De Br. regeering had een ruimen blik op het groote belang der zaak moeten hebben, meent 't City-blad. De waarde van een tentoonstelling is niet in ponden uit te drukken. Zij ligt o. m. ook in de onderlinge opvoeding en mededinging der volkeren, ten opzichte van kennis, begrip en waardeering. Deze, zeker niet nieuwe, waarheid moet gewogen worden tegenover de uitspraak der Berlijnsche conferentie. Zoo hebben de andere landen ook gedaan. Nu er aanleiding bestond om van de Amerikanen bijzondere gevoeligheid voor een onthouding te verwachten, had Gr.-Britt. dubbel voorzichtig moeten zijn.

Daar Canada en Australië wel aan de tentoonstelling deelnemen en hun best doen om flink voor den dag te komen, zal de beslissing van het moederland nog te meer afsteken, daar de belangen van deze landen, in alles wat de Panamakanaal-aangelegenheden betreft, nauw met die van Engeland samengaan. Hieruit blijkt nog te meer, dat het een dwaling is de beslissing van de regeering als een onvermijdelijk gevolg te beschouwen van de Berlijnsche uitspraak, waarin die groote dominions ook betrokken waren.

Zooals men weet, geldt 't voorgaande vrijwel letterlijk ook voor Duitschland, dat zich officieel ook van deelname onthoudt, om gelijke redenen, en met gelijke besprekingen door de Amerikanen en de pers.

Het Kol. Wbl.

Uit de Oude Doos.

De buitgemaakte „Carraboo".

IV.

Doch hiermee was de Carraboo-geschiedenis nog niet afgeloopen. Het Engelsche Gouvernement wilde deze zaak ten einde toe onderzoeken en niet rusten, voordat de gerechtigheid voldoening geschonken was.

Toevallig kwam enkele dagen na de aankomst der „Carraboo", het Engelsche oorlogschip „Victor", bewapend met 18 stukken geschut, op St. Kitts.

Niet zoodra was deze bodem geankerd, of de Commander-in-Chief van het eiland stelde den Captain Lloyd in kennis met de geheele geschiedenis der „Carraboo". De marine Commandant was onmiddelijk te vinden om een behulpzame hand te bieden in het opsporen van de schuldigen die het schip gekaapt hadden.

Natuurlijk nam men zijn aanbod gretig aan en werd onmiddelijk uitvoering gegeven aan het plan.

De „Victor" ging onder zeil naar St. Eustatius en Saba om daar inlichtingen, de rooverij betreffend, in te winnen. Deze moesten hem dienen in zijn plan.

Niet weinig consternatie veroorzaakte de komst van den grooten Engelschen oorlogsbodem op St. Eust. vooral nog toen men vernam, dat deze daar gekomen was om de kwestie der „Carraboo" in al hare bijzonderheden na te pluizen.

Men trachtte zooveel mogelijk alles te verbergen, verkeerde voorstellingen te geven en den Commandant om den tuin te leiden. Later echter zou blijken, dat alles te vergeefsch was geweest, dat men door de waarheid te verbloemen, een ernstig vermoeden op zich geladen had.

Na een kort bezoek aan St. Eustatius stevende men naar Saba.

De Captain en de Colonel van het oorlogsschip gingen, na hun schip geankerd te hebben, aan wal en klommen langs de Latherweg naar de stad, om daar van autoriteiten en burgers iets meer te vernemen omtrent de „Carraboo". Want ook hier was het schip voor anker geweest en had men met de wal communicatie gehad; licht was er dus iets ontvallen aan de bemanning, die ook aan wal was geweest en onder de bevolking vertoefd had.

En werkelijk, op Saba kwam men verder.

Men vernam er de geheele geschiedenis en alle omstandigheden van de komst en het verblijf der „Carraboo" ter reede van Saba, zooals reeds boven verhaald is.

Zelfs achterhaalde men den naam en kreeg men eene beschrijving van het kaperschip, dat de „Carraboo" had aangeklampt en als buit opgezonden.

(Blijkbaar was dit kaperschip geen onbekende op Saba.) Ook was op Saba bekend, dat hetzelfde kaperschip, in de afgeloopen week, toen Lt. Cl. Harper op St. Eustatius de zaak der „Carraboo" behandelde, een ander prijsgemaakt schip had opgezonden, dat volgens sommigen eene Braziliaansche brik was, volgens anderen eene Fransche. En nadat zij daar in de baai, in het gezicht van de Wacht was geplunderd, had men buitengaats gaten in den romp geboord en haar laten zinken.

Deze, en nog meer voor hen nuttige bijzonderheden, kwamen tot de kennis van den Commandant der oorlogsboot.

Na dit alles vernomen te hebben, had de Captain goede hoop, dat zijn pogingen zouden slagen.

Verontwaardigd over de grove rooftochten die in deze zeeën door de kapers gehouden werden en over den steun dien zij bij het plunderen dier schepen van de bewoners dezer eilanden ontvingen, was het zijn vurigste wensch om te kunnen meewerken aan die zeerooverijen een einde te maken.

In dit geval minstens mocht zijn poging niet falen. Want het was zijn vaste overtuiging, dat, had hij den roover der „Carraboo" overmeesterd, de macht der zeeroovers voor een zeer groot deel gefnuikt zou zijn. Het kon niet anders of de bemanning van dit schip moest ongetwijfeld tot de meest beruchte piraten behooren en de lijst der rooversdaden een lange zijn.

Het anker werd gelicht, en begunstigd door een flinke bries, ging het oorlogsschip weer oostwaarts, richting St. Kitts. Nadat den halven afstand van Saba tot St. Eustatius was afgelegd, ontdekte men een schoener, met ongewoon veel volk aan boord, die bij nadere beschouwing beantwoorde aan de beschrijving, die men op Saba had gegeven van het rooverschip der „Carraboo".

Dadelijk zette men het full speed achterna.

Toen men haar tot onder het bereik der kanonnen genaderd was, vuurde men een schot af en gaf het sein bij te draaien. Op den schoener echter werd daarvan geen notitie genomen, doch met volle zeilen hield men aan op St. Eustatius. Een tweede en derde schot van den oorlogsbodem volgden, zonder dat eenig teeken werd bespeurd, dat men aan het bevel gehoor gaf.

Captain Lloyd stond juist op het punt een volle losbranding op de brik af te zenden, toen de Hollandsche driekleur geheschen werd.

Uit eerbied voor de vlag hield men

Nederland en Nicaragua.

Een redacteur van de *Gazette de Hollande* had een interview met den gezant van Nicaragua (de republiek Nicaragua heeft onlangs alhier een legatie gevestigd). Het onderhoud liep in hoofdzaak over het Panama–Kanaal en is voor ons van gewicht in zooverre als ook de belangen van Nederland daarbij ter sprake kwamen.

De gezant verhaalde, dat Nicaragua met het oog op de a.s. opening van het kanaal een treffende activiteit ontwikkelt, zoowel op staatkundig als op administratief en oeconomisch gebied. Het spoorwegnet is sterk uitgebreid; bijna alle steden en dorpen zijn door spoorwegen met de hoofdstad verbonden; de groote rijwegen zijn goed onderhouden; binnenkort zal een groote spoorweg de havens aan de kust van den Atl. Oceaan in verbinding brengen met het hart van het land, dat reeds een spoorwegverbinding heeft met de havens aan de Stille Zuidzee.

De internationale handel van het land neemt een groote vlucht; het gouvernement steunt krachtig de ontwikkeling van den landbouw, die de grondslag is van den nationalen rijkdom; en voorts is al zijne aandacht thans gevestigd op de reorganisatie der staatsfinanciën.

Met Nederland — zeide de gezant — hebben wij steeds en onafgebroken op vriendschappelijken voet gestaan; de betrekkingen tusschen de beide staten zullen echter nog nauwer worden als het Panama-kanaal voor de wereldscheepvaart is geopend. De Hollandsche handel zal zich dan in centraal Amerika (naar de gezant verwachtte) ontwikkelen en dank zij den machtigen, steun, verbonden aan het bezit van Curaçao, zal Nederland ten opzichte van de oeconomische beweging van dit deel der nieuwe wereld een eerste rang innemen onder de Europeesche natiën.

Het Vaderl.

De Katholieke Kerk en de Sociale Welvaart.

In DE RESIDENTIEBODE schrijft Vox:

Het is een betreurenswaardige, maar tevens onomstootelijke waarheid, dat tot op den huidigen dag in niet-roomsche kringen de waan heerscht: De Katholieke Kerk is uiteraard een vijanden van beschaving en stoffelijke welvaart. Bedoelde waan zou ongetwijfeld reeds voor jaren veel terrein verloren hebben, indien men in die kringen overeenkomstig den raad van Lavater een ernstig onderzoek hadde ingesteld naar de waarheid der van Katholieke zijde geuite bewering, dat als gevolg van de getrouwe naleving der Christelijke Geloofs- en Zedeleer individu, Staat en Maatschappij weldaden deelachtig worden, welke zij anders moeten ontberen.

De Katholieke Kerk behoeft over de resultaten van een dergelijk, mits onpartijdig, onderzoek niet bevreesd te zijn. Om de waarheid dezer verklaring in te zien, behoeft men slechts bekend te zijn eerstens met den aard en de werkingen van de beschaving der oud-heidensche Grieken en Romeinen, die op het gebied van kunst en wetenschap in de oudheid zulk een hooge trap bereikt hebben, dat zij ontegenzeggelijk in dit opzicht onder de leermeesters der latere beschaafde volken van Europa gerangschikt moet en worden. Desniettegenstaande kan omtrent die oud-Grieksche en oud-Romeinsche beschaving niet naar waarheid getuigd worden, dat zij aan alle standen en met name aan de lagere volksklassen een menschwaardig bestaan verzekerde, of het vermogen bezat, de volkswelvaart te bevorderen. Zulks blijkt reeds duidelijk uit den rechteloozen en onmenschwaardigen toestand, waarin de duizenden slaven en armen in het oude Hellas en Latium zich bevonden.

In beide Staten werd algemeen de idee gehuldigd, dat de natuur der slaven van een lagere orde was, dan die hunner meesters. Als uitvloeisel der opinie van Aristoteles, volgens welke den slaaf niéts meer of minder dan een bezield werktuig was, werden zij in Athene nog beneden het redelooze dier gesteld. In het oudheidensch Griekenland stond namelijk, op het dooden van een ploegos de doodstraf, terwijl wegens het vermoorden van een slaaf een meester niet eens voor het gerecht geroepen werd, om van zijn misdaad verklaring te doen.

Het leven der slaven was in het oudheidensche Romeinsche Rijk al even beklagenswaardig. Zonder recht en weerloos was daar de slaaf overgeleverd aan het geweld en de tyrannie van zijn heer, die hem verkoopen, weggeven mishandelen ja zelfs dooden kon. Zulks wordt boven allen redelijken twijfel gesteld door de volgende bepaling uit het wetboek van Justinianus:

„In volkomen afhankelijkheid van „hun meesters staan de slaven. Dit „volgt reeds uit het volkenrecht. „Want bij alle volken vinden wij „het gebruik, dat de meesters het „recht hebben van leven en dood „over hunne sl ven en dat, het„geen door den slaaf verdiend wordt, ten bate van den meester komt."

De waarheid der stelling dat de beschaving van het oude heidensche Griekenland en Rome niet bij machte geweest is de welvaart onder de lagere volksklassen te bevorderen, of met andere woorden een welvarenden kleine luiden stand in het leven te roepen en te houden, blijkt verder uit het feit, dat in het bijzonder in het oude Rome de toestand der vrije arbeiders weinig beter was dan die der slaven. Wel vonden zij nog eenige zwakke bescherming in de vermoedelijk door Servius Tullius — een van Rom'es zeven koningen — gestichte werklieden corporaties. Eveneens was, volgens het beweren van Titus Livius in de eerste der zes klassen, waarin de Romeische burger naar hun financiëel vermogen verdeeld waren een plaats ingeruimd aan twee centuriën, oftewel onderafdeelingen werklieden, die ongewapend dienst deden en tot taak hadden het oorlogs materiaal te vervaardigen, bruggen te bouwen en af te breken enz, Maar noch de bedoelde werkliedenvereenigingen, noch de vermelde, aan werklieden in het oorlogbedrijf der oude Romeinen toebedeelde rol, vermochten de welvaart onder de lagere volksklassen te bevorderen. Lang niet voor alle ambachten waren n.l. in het oude Rome vakvereenigingen in het leven geroepen. En wat de met een leger–ambt begiftigde arbeiders betreft, deze werden, daar zij in oorlogstijd niets verdienen konden, en in Rome de krijgsdienst onbezoldigd verricht werd, van de rijke patriciërs al spoedig financieel afhankelijk. Weshalve zij uit hun quasi-bevoorrechte militaire positie voor zich zelve, of voor hun stand, of vakgenooten weinig, of geen duurzame voordeelen trokken. De vrije werklieden hadden bovendien een steeds feller concurrentie te verduren van de zijde der slaven–productie. Wel waren er enkele patritiërs, die slechts één of twee slaven bezaten, maar velen van hen, bijvoorbeeld Coelius Claudius en Pedanius Secundus, bezaten een geheel leger slaven, die ten voordeele hunner meesters de handelsmarkt van de gevraagde landbouw–, veeteelt– en nijverheids-producten voorzagen. Uitgeput of met andere woorden tot werkeloosheid gedoemd door de felle concurrentie van bedoelden slaven–arbeid. en van lieverlede van alle zedelijke kracht beroofd door die steeds grootere minachting welke de patriciërs in navolging van de oudRomeinsche wijsgeeren den arbeiden hun beoefenaars toedroegen daalden de vrije arbeiders steeds verder tot de trap der slaven af, en vermeerderden op schrikbarende wijze het reeds reusachtige leger van het Romeinsche pauperisme.

Wanneer men het oog vestigt op den boven geschetsten toestand, welke den arbeidenden volksklassen in het oude Griekenland en Rome beschoren was, voordat aan de volken de blijde boodschap van het Christendom verkondigd was, kan men redelijkerwijs niet beweren, dat bedoelde rijken toentertijd zich in een kerngezond en welvarend leven verheugden. Evenals het geheele menschelijk lichaam na korter of langer tijd ondermijnd wordt door de ongeneeselijke ziekte, of kwaal, welke een zijner organen aantast, zoo zal toch ook de geheele staat kwijnen, ja zelfs te gronde gaan, als gevolg van zedelijke en stoffelijke rampen, waaronder een talrijke groep zijner leden gebukt gaat.

De ondergang van het Romeinsche rijk moet dan ook voor een groot deel toegeschreven worden aan de geestelijke en stoffelijke armoede, waaraan zoowel de z.g. „vrije" werklieden, als de slaven ten prooi waren. Het rijk der Scipio's en Caesars, hetwelk zich in het begin onzer jaartelling uitstrekte van den Euphraat tot den Atlantischen Oceaan en van den Nijl tot de Noordzee, zou, zooals de niet Katholieke wijsgeer Herder verklaard heeft, voorzeker in een woestijn veranderd en een prooi der despoten geworden zijn, indien Pausen en Bisschoppen de eersten wereldveroveraars als Attilla, Alarik en Theodorik niet van hunne verwoestings plannen hadden doen afzien. En tweedens met behulp van de prediking en het voorbeeld van priesters en religieuzen er niet in geslaagd waren, de hoogere en lagere standen der toenmalig Europeesche volken tot daadwerkelijke beoefening der Christelijke arbeidsidee over te halen.

Doordien de Kath. Kerk eerst bij monde der Apostelen en later o.a. door den mond van den H. Ambrosius, den H. Gregorius de Groote, H. Joan. Chrysostomus en van den apologeet Lactantius leeraarde, dat meesters en slaven, rijken en armen, éénzelfde beginsel des heils en des Geloofs hebben, haalde Zij de haar Geloofs- en Zedeleer nalevende rijken, slaven en armen over, voor elkaars nooden, behoeften en belangen steeds een open oog en hart te hebben. Voorts droeg de hen voorgehouden waarheid dat Christus bij Zijn geboorte en gedurende Zijn zichtbaar verblijf op deze wereld de armoede en den arbeid geheiligd heeft, er niet weinig toe bij, om dien door de meergegoeden gekoesterden menschenmin te versterken.

Reeds uit hoofde van de door haar tusschen meesters en slaven in het leven geroepen naastenliefde kan omtrent de Kath. Kerk naar waarheid getuigd worden, dat zij op de wereld de sociale welvaart gebracht heeft. Weshalve het eigenlijk niet eens noodig is te wijzen op het feit, dat geen enkel eerlijk geschiedvorscher Haar die eer betwisten zal, dewijl de studie eerstens van den arbeid, welken de religieuzen in het bijzonder tijdens de middeleeuwen op het gebied van landbouw, veeteelt, nijverheid en bouwkunst verricht hebben en tweedens van de historie der Katholieke Gilden, die reputatie in het volle zonlicht plaatst.

De door Chateaubriand in zijn „Génie du Christianisme" nopens de Benedictijnen vastgelegde lof, dat zij de menschen leerden, niet alleen den hemel te veroveren, maar ook op aarde zich brood te verschaffen zal voorzeker ook ieder op de lippen komen, die een onpartijdig onderzoek instelt. Zoodat men reeds wegens dit feit zich aan de waarheid vergrijpt, door de Katholieke Kerk als een vijandin der sociale welvaart af te schilderen.

Berichten uit de Kolonie.

Zeereerw. Pater R. Burgers. ✠

Wat wij verleden week zoozeer vreesden, is geschied. Pastoor BURGERS is Maandagmiddag even over twaalven overleden. De Missie verloor een harer ijverigste Priesters, de Kolonie een harer edelste ingezetenen.

Op zeer tragische wijze werd de geheime ziekte, welke zijn jonge krachten sloopte, openbaar. Forsch en krachtig van gestalte, sterk van gestel, vol ijver en goeden wil, kon Pastoor BURGERS zich maar niet voor stellen, dat een ernstige ziekte hem had aangegrepen.

Wel raadpleegde hij den dokter op Bonaire, doch diens ernstige waarschuwing werd niet hoog opgenomen, omdat de jeugdige Priester meende, dat zijn verzwakkende krachten wel spoedig zouden terugkeeren. Hij schaamde zich, als het ware, zijn onmacht te bekennen en aan zijn Overste te schrijven, dat hij letterlijk tot niets meer in staat was en bij het minste wat hij deed een doodelijke vermoeidheid en algeheele uitputting over zich voelde komen. Lang bleef deze toestand aan de Eerw. Zusters van Rincon en den Pastoor van de Playa niet verborgen. Men zag duidelijk, dat zijn krachten afnamen en hij een ernstige ziekte onder de leden moest hebben. Pater Vicaris werd van alles op de hoogte gesteld. Deze nam dadelijk zijn maatregelen en gaf orde, dat Pater BURGERS naar Curaçao zou komen.

Denzelfden dag, dat dit bericht in Bonaire aankwam seinde Pastoor HENDRIKS, dat hij met Pater BURGERS op weg was naar Curaçao. Wij begrepen hier, dat de toestand hoogst ernstig moest zijn. Ach, we wisten nog niet half wat er gebeurd was! Vrijdag, 15 Augustus, was het de feestdag van Maria's Hemelopneming, voor Pastoor BURGERS dus een drukke dag. Daags te voren biecht hooren en op den feestdag twee H. Missen en nog des namiddags Lof. Den Zaterdag daarop voelde zich de zieke zeer onwel, maar was toch weer wat opgemonterd, toen hij, volgens zijn zeggen, zeer veel gal was kwijt geraakt. Den volgenden dag was het weer Zondag. En werkelijk, de Eerw. Zusters hadden veel minder angst dan anders, dat den Pastoor iets zou overkomen onder de H. Mis, want zijn stem klonk helderder dan ooit. Preeken heeft de Pastoor echter niet gedaan, maar wel na voorlezing van het Evangelie de menschen aangespoord tot het goed vieren van het Kruisjubilé op 14 Sept. Ook vermaande hij nog de Ouders, toch goed te zorgen voor hunne kinderen en hen christelijk op te voeden. Hierna werd de H. Dienst voortgezet. Na de Consecratie voelde de Pastoor, dat zijne krachten hem begaven, hij vroeg een stoel. Maar vóór dat deze gebracht was, zakte hij reeds in elkander. Spoedig weer bijgekomen ziet hij de H. Hostie op den grond liggen, hij bukt zich om Dien te nuttigen, en valt opniew op den grond, nu geheel en al buiten kennis.

Als maartelaar van zijn piicht was hij gevallen aan de voeten van het altaar, op het veld van eer.

De Eerw. Zusters deden haar best om het volk bedaard te houden. De Pastoor werd naar de Pastorie gebracht en onmiddelijk een boodschap gezonden naar de Playa om Priester en Dokter.

Zeer spoedig kwamen Pastoor HENDRIKS en Dr. BARENDS op Rincon, en werd tot onmiddelijke inscheping naar Curaçao besloten. Tegen den avond werd Pastoor BURGERS van Rincon naar de Playa gedragen en den volgenden morgen aan boord van de *Coronia*. Tegen twaalf uur liep het schip hier binnen.

Pastoor BURGERS had toen nog niet het volle besef van zijn toestand, hij had zich voorbereid om, een weinig aangesterkt, naar Holland te gaan, zooals Dr. BARENDS had aangeraden.

Toen de Pastoor drie dagen later de H. H. Sacramenten ontving, was alle hoop op beterschap nog niet opgegeven. Maar langzamerhand herhaalden zich de brakingen, niet van gal, maar van bloed, en verzwakte de zieke zoodanig, dat een spoedig einde nabij scheen.

De Pastoor voelde dit zelf ook, en begon zoo langzamerhand te begrijpen, dat weldra aan zijn jeugdig leven een einde komen zou. Ten overvloede werd hem dit nog een week voor zijn sterven medegedeeld door den Hoogeerw. Pater Vicaris. Hard viel hem het offer, maar hij bracht het met onderwerping, en bleef van af dat oogenblik zich voorbereiden tot den dood. Geduldig in het lijden kwam geen klacht over zijn lippen; wel verraste hij de Eerwaarde Zuster, die hem verpleegde, of zijn Confrater, die hem kwam bezoeken, met een aardigen zet en wist hen nog een lach af te dwingen. De rozenkrans gleed voortdurend door zijn vingeren.

Van Zaterdag af heeft hij liggen zieltogen. Benauwdheden overvielen hem, de zwakte kreeg de overhand.

Zijn geest bleef helder en dankbaar zijn hart. Een uur voor zijn sterven riep hij ALBERTO, de hulpverpleger, die hem zoo trouw geholpen had, en nam afscheid van hem.

Klaar en duidelijk bad hij met Pater Vicaris de gebeden der stervenden en keerde toen in zich zelven. Na een uur gaf hij kalm en rustig zijn ziel weder aan zijn Schepper, terwijl Pater Vicaris en Pastoor van BAARS, rector van het Gasthuis, bij hem baden.

Zijn ziekbed en zijn sterven vormen een waardig slot van zijn Priesterlijk leven. Steeds heeft hij gewerkt zooveel hij kon, steeds was hij vriendelijk en hartelijk in den omgang, niet veel eischend voor zich zelven en alles voor anderen, zich gevend eenvoudig weg, zooals hij was.

Hoe hij aller harten had gewonnen, bleek wel tijdens zijn ziekte. Herhaaldelijk lieten de menschen op Pietermaai zoowel als op Otrabanda de H. Mis voor hem opdragen. En toen zijn lijk Maandagavond plechtig, gedragen door Eerw. Fraters, was overgebracht van het Gasthuis naar de Cathedraal, is er zonder ophouden voor hem gebeden.

Eerst werd door de Geestelijkheid het Rozenhoedje voorgebeden en daarna de Vespers van het Officie voor de Overledenen gezegd, maar de groote menigte, die het kerkgebouw vulde, bleef bidden tot laat in den avond. En den volgenden morgen vroeg stonden er al weer te wachten om den wacht bij het lijk te betrekken en te bidden voor de zielerust van den beminden Priester.

De plechtige Uitvaartdienst werd

---

op met schieten en liet het schip vrijelijk zijn weg vervolgen, steeds echter achter hetzelve aanzeilend.

Niet zoodra was de brik onder de kust van St. Eustatius of het Hollandsch dundoek werd neergehaald en de kleuren van Buenos-Ayres getoond.

Razend van woede was de Oorlogscommandant over deze bedriegerij. Doch hij was overtuigd dat deze handelwijze een kaper aanduidde, die hem niet zou ontsnappen, misschien zelfs zat de vogel in de kleur, waar hij jacht opmaakte.

Toen dan het kaperschip en de oorlogsbodem beiden in de baai van St. Eustatius voor anker lagen, zond Capt. Lloyd een zijner officieren naar den Commandant van het eiland, om de zooeven binnengeloopen schoenerbrik op te eischen. Zijn reden was dat het een verdacht schip was, dat onder het bereik zijner kanonnen was geweest en alleen had mogen verder gaan, aangezien het de Hollandsche kleuren vertoond had.

De scheepsbrieven die getoond werden, duidden uit, dat de schoener was de „Las Damas Argentinas" en bij onderzoek bleek het, dat het inderdaad het kaperschip was dat de Carraboo had overweldigd en opgezonden naar St. Eustatius.

Men had gemeend daarop het volste recht te hebben. Want de Carraboo bleek een Engelsch schip te zijn en kon slechts Portugeecsche scheepsbrieven vertoonen; zoo beweerde men. Hetgeen den kapitein van „Las Damas Argentinas" verdacht voorkwam en in zijn meening, hem recht gaf op het schip beslag te leggen.

Toen het Bestuur van St. Eustatius aarzelde het schip aan den Engelschman over te geven, werd het nogmaals en thans met klem door Capt. Lloyd opgeischt. Zelfs dreigde hij maatregelen van geweld te zullen nemen, indien de zeeroover hem niet onmiddelijk met man en muis werd uitgeleverd.

Hetgeen insloeg bij de Statiaansche authoriteiten. Want zij wisten maar al te wel, dat de Engelsche kapitein het niet zou laten bij bedreigingen, maar zijn woord met de daad zou bevestigen.

Onvoorwaardelijk werd dan ook de „Las Damas Argentinas" overgegeven aan de „Victor".

De kapitein en bemanning werden als gevangenen aan boord van den oorlogsbodem overgebracht, een bemanning van Engelsche matrozen op het genomen schip geplaatst en beide schepen voeren op naar St. Kitts.

Groote vreugde heerschte daar onder de inwoners toen de kaper met de Engelsche boven de roode kapersvlag in de top de baai statig binnenzeilde. Men was verzekerd dat het oorlogsschip, door het nemen van dezen piratenbrik, een gevoelige slag had toegebracht aan de zeeroovers, en dat, door het vonnissen van haar bemanning, de zeerooverij in de Caraïbische wateren zeer veel zou verminderen.

Voor het Hof van St. Kitts werd de bemanning ter dood veroordeeld. Slechts 5 van hen werden vrijgesproken van den doodstraf, twee omdat zij niet aan boord waren bij het nemen der Carraboo, één, die wegens ziekte geen deel had genomen aan den roof en twee jongens die gespaard werden om reden hunner jeugd. 27 en 29 September van dat jaar 1828 werden de vonnissen voltrokken.

Aan de kust van St. Kitts, in het gezicht van de „Las Damas Argentinas", het gevreesd rooverschip dat thans vreedzaam lag te dobberen met de Britsche vlag in top, was de galg opgericht.

En daar werden zij terecht gesteld, den eersten dag 11, twee dagen daarna de anderen 10, als een straf voor hun misdadig leven en een schrikwekkend voorbeeld voor andere zee roovers.

* * *

Wel interessant is het als slot nog te vernemen hoe de „Las Damas Argentinas" aan de zeerooverij heeft deelgenomen Het is bekend geworden uit het verhoor der bemanning voor het Gerechts Hof van St. Kitts.

Twee voorname roovertochten zijn van haar bekend.

De eerste dagteekent van 1826 toen zij van St. Thomas uitvoer met 40 of 50 man aan boord, geheel uitgerust voor een groote strooptocht.

Op die reis nam zij eerst een Spaansch schip, beladen met ijzererts. Met een prijs bemanning aan boord werd het opgezonden naar St. Eustatius. Echter is nimmer meer iets van hetzelve gehoord.

Daarna overviel men een Portugeesch schip met een lading van groote waarde. Het werd opgezonden naar St. Eustatius, daar geplunderd en buiten de haven vernietigd. De bemanning van beide schepen werd overgebracht aan boord van andere schepen, die men onderweg ontmoette, en welke men na geplunderd te zijn hun reis liet vervolgen

Andermaal werd de schoener te St. Thomas uitgerust en onder commando gesteld van Captain Buysan. De eerste daad van strooperij gold een Amerikaansch schip de „Peru", uitgezeild van Nantucket. Na geplunderd te zijn, mocht het de reis vervolgen.

Daarna werden vijf Portugeesche vaartuigen van verschillende afmetingen en een Spaansche brik genomen, beroofd en in den grond geboord. Vervolgens viel een Engelsche schoener en een Fransche brik in hun handen, die opgezonden werden naar St. Eustatius. En ten laatste overmeesterde ze de Carraboo — met welker roof haar lot beslist was, dank het cordaat en overmoeid optreden der Engelsche Regeering.

opgedragen door den Hoogeerw. Pater Vicaris, geassisteerd door den Zeereerw. Paters DAHLHAUS en POIESZ, terwijl Pastoor GIJLSWIJK en Pater EUWENS tegelijkertijd een rouwdienst lazen aan de zijaltaren.

De geheele Geestelijkheid was voltallig aanwezig. Ook de HEG. Heer Gouverneur, vergezeld van zijn militairen adjudant, Luitenant PIEPER, woonde de H. Mis en later de begrafenis bij.

Deze begrafenis had onder overgroote deelneming plaats. De Hoogeerw. Pater Vicaris P. G. WOLSKY, bedankte, toen het lijk was bijgezet in het Priestergraf, ook namens de Broers en Zusters van den Overledene. Pater BURGERS had het liefste wat hij in Nederland bezat opgeofferd aan het hoogste welzijn der Kolonie, de edelste krachten van lichaam en ziel heeft hij dienstbaar gemaakt aan de voornaamste belangen van den mensch, de eeuwige zaligheid zijner onsterfelijke ziel.

Hij ruste in vrede.

***

Dinsdagmorgen half zeven zal in de Rozenkranskerk van Pietermaai een plechtige Requiemmis voor Pater BURGERS worden opgedragen.

De Eerw. Frater M. Theodoretus ✝

Opnieuw werd de Katholieke Missie zwaar getroffen door het verlies van een nog jonge, veelbelovende kracht.

Na een kortstondige ziekte van slechts een paar weken overleed Vrijdagnacht in het St. Elizabeths-Gasthuis, de Eerw. Frater MARIA THEODORETUS in den jeugdigen ouderdom van 24 jaren.

De Eerw frater THEODORETUS, in de wereld JOHAN P. M. Hendrikx werd geboren te Rotterdam op 13 April 1889, trad in 1907 in de Congregatie der Eerw. Fraters van Tilburg, legde het volgend jaar zijne H. Geloften af en was gedurende 4 jaar in Nederland werkzaam in verschillende bedieningen. In November 1912 kwam hij naar Curaçao, waar hij als onderwijzer verbonden werd aan de St. Vincentiusschool. Zijn opgeruimd, vroolijk karakter maakte hem bij de jongens zeer gewild, en zeer bemind bij zijne confraters. Het deed hem voor zich zelf nimmer opzien tegen eenig werk. Niets was hem te veel. Hij verrichtte alles met even groote bereidwilligheid, waardoor hij een flinke kracht beloofde te worden voor het R.K. Bijzonder Onderwijs.

De goede God heeft al heel spoedig zijn offervaardigheid beloond, en nam hem tot zich in den schoonen hemel.

De Eerw. Fraters betreuren zijn heengaan zeer; hij kon zoo slecht gemist worden.

Zijne Familie in Nederland zal diep geschokt worden bij de onverwachte tijding van zijn vroegen dood. Moge de goede God hen allen troosten en sterken en hun honderdvoudig vergelden voor het offer, dat ook zij brachten door hun dierbaren JOHAN aan God af te staan, die hem nu ook geheel voor zich heeft genomen. Mogen allen hem wederzien in den Hemel.

Hij ruste in vrede.

De Hoogeerw. Pater Vicaris, geassisteerd door de Zeereerw. Pastoor VAN BAARS en Pastoor VERRIET, gaf Vrijdagmiddag de absolutie over het lijk. De Eerw. fraters zongen de liturgische gezangen op onberispelijke wijze, waardoor deze kerkelijke plechtigheid op alle aanwezigen een diepen indruk maakte.

De Gouverneur der Kolonie, de Geestelijkheid, en vele voorname leeken, ambtenaren en particulieren, vergezelden de Eerw. Fraters bij hun droeven gang naar den doodenakker. De Weleerw. Fr. Directeur bedankte daar alle aanwezigen, ook namens de familie.

Het Kruis-Jubilé.

De Constantijnfeesten zijn Zondag ll. op werkelijk schitterende wijze gevierd in allel kerken en kapellen van het Vicariaat. Nog nimmer hebben de Geloovigen in alle kerken te gelijk zooveel godsvrucht aan den dag gelegd als op den Jubeldag van het H. Kruis. Het was een echte manifestatie van hun geloof. Bij duizenden zijn ze genaderd tot de H. Tafel en woonden zij de plechtigheden bij. Geen enkele parochie is hiervan uitgezonderd, overal was de godsvrucht even groot.

De Eerw. Pastoors der verschillende kerken hadden allen op buitengewone wijze versierd. Het lichtend kruis was overal het stralend middelpunt. En niet slechts in de kerken, ook in de kapellen der Gestichten had men een luisterrijke versiering aangebracht. Kortom, het feest was algemeen en werd echt door een ieder begrepen en medegevoeld.

Ook van de eilanden bereiken ons de mooiste berichten. Om het origineele van het denkbeeld meenen wij hier te mogen vermelden, dat Pastoor HENDRIKS van de St. Bernarduskerk op Bonaire een partikel van het H. Kruis in triomf heeft rond gedragen in de processie, waaraan ook Constantijn de Groote en St. Helena deelnamen.

Het enthusiasme is algemeen geweest en spontaan hadden vele Katholieken dien dag de vlag uitgestoken.

In weinig plaatsen van Nederland kan dit feest mooier gevierd worden, dan hier geschiedde, ook in de armste buitenparochie.

Onze Landbouwkundige in de Ver. Staten.

Zaterdag, 30 Augustus, is de Heer G. B. DUSSEL te Logan aangekomen en zal daar een week of drie verblijven. Hij werd zeer vriendelijk ontvangen door den President van de Landbouwmaatschappij, de Heer JOHN A. WIDTSOE, die hem al de gebouwen en bijhoorigheden heeft laten zien. De Heer DUSSEL stond in bewondering, toen hij vernam, dat de vallei van Logan voor 45 jaar nog een woeste wildernis was. De Staat Utah leent zich bizonder goed voor de studie van den landbouw in regenarme streken. Ook van Bombay was de Directeur van den landbouw in Indië naar Logan gekomen om studies te maken. De Heer DUSSEL zal met den Heer WIDTSOE verschillende excursen maken om het landbouwbedrijf in zijn verschillende onderdeelen in praktijk te zien en zal ook den cursus van de groote landbouwschool aldaar volgen.

Wij wenschen onzen landbouwkundige het meeste succes en zijn overtuigd, dat onze Kolonie wel eenig praktisch nut zal trekken van deze studiereis.

Welkom.

Een dubbel welkom mag den Heeren A. G. STATIUS MULLER, W. A. C. WILLEMSEN, A. BADARACCO, J. CARDOZE en anderen, die met de *Schwarzwald* ll. Dinsdag hier arriveerden, worden toegeroepen. De reis toch hierheen was een echte ongeluksreis. Eerst had er een botsing plaats in het Kanaal met een Spaansch schip met hout. Het schip zonk maar de passagiers werden gered. De *Schwarzwald* moest een Engelsche haven binnenloopen om een paar ingedeukte platen door nieuwe te vervangen. Nauwelijks was men weer een paar dagen op zee, of er brak een storm los, een orkaan gelijk. Meermalen dachten de passagiers, dat hun laatste uur geslagen had. Toen dit weer voorbij was, ontstond er brand in het ruim van den draadlooze telegrafie. Ternauwernood het brandje gebluscht was, werden eenige passagiers aangetast door de waterpokken.

De zandzuiger

is weer eens buitengaats gekomen. Men is nu druk doende in den mond van de haven. Zandgezogen wordt er niet, men schijnt door middel van duikers de gesteltenis van den bodem te onderzoeken.

Ja, daar zal men mee moeten beginnen, voor men verder kan gaan! Zand schijnt er al heel weinig te zitten, meer ankerkettingen en stukken van oude kabels, veel rots en klip. Ook prettig voor den zandzuiger, die niet gewend is zulke brokken te slikken.

Gedecoreerd.

De Consul van Frankrijk, de Heer S. E. L. MADURO mocht van zijne Regeering ontvangen de onderscheiding van Officier in de Nichan-Iftikhar-orde.

Onze gelukwenschen.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen van de firma OTAMENDI & Co een zeer mooi uitgegeven brochure, bevattende verschillende documenten betrekking hebbende op de algemeene en gewone vergaderingen der Centrale Suikerfabriek van Maracaibo.

Van de CURAÇAO AERATED WATER Co. een proefflesche van limonades geprepareerd met sappen van inheemsche vruchten.

In dank ontvangen een niewe tijdtafel en inlichtingen omrent de H.A.L.

Diepgang der schepen.

Volgens *De Scheepvaart* had het s.s. „Rotterdam" der H.A.L, dat 21 Augustus j.l. te Rotterdam arriveerde, een diepgang van 94 d.M. Dit is de grootste diepgang waarmede ooit een schip de haven van Rotterdam heeft bereikt. Onze Curaçaosche haven wordt dus bij 10.50 M. diep genoeg.

Curacaosche geneesheeren.

Naar *De Sur*, verneemt zijn de studenten Fernandes en Elis de aangewezen pupillen voor de 2 studiebeurzen van Curaçao.

Het oudste schip ter wereld.

De „Titanic", het jongste der reuzenschepen, die de oceanen, bevaren, is niet meer dan een week oud geworden. Het oudste schip daarentegen, dat thans bezig is aan zijn laatste reis dwars over den Atlantischen Oceaan, heeft de oceanen reeds 120 jaren bevaren. Het is volgens de „A. e. h. V.", de driemaster „Success" die in het jaar der kannonade van Valmy in 1792 op de reede van Moulmein als schoone, sterke schoener van stapel liep en geheel van teakhout is gebouwd. In den eersten tijd werd het schip gebruikt voor theetransport, en daartegen het eind van den achttiende eeuw de zeeën door zeeroovers zeer onveilig werden gemaakt, had het kanonnen aan boord. De wanden dragen nog tegenwoordig de sporen van een bijzonder heftigen strijd met de piraten, die zich in 1815 in de golf van Bengalen afspeelde.

Later werd het schip voor land verhuizers ingericht, en zoo voer de „Succes" tot na 1850 jaarlijks naar Australië. In 1852 namen die tochten plotseling een einde. Men was in Melbourne geland en had daar de berichten gekregen van de fabelachtige goudvonsten in het binnenland. Toen brak onder de matrozen de goudkoorts uit, die zelfs den kapitein niet spaarde. Ze lieten hun schip in den steek en trokken als goudgraver landinwaarts. Het schip werd door de Australische regeering aangekocht en voorzien van ongeveer honderd kleine gevangeniscellen, waarna het in het vervolg als deportatievaartuig werd gebruikt. In 1890 moesten tengevolge van een wetsbepaling de scheepgevangenissen worden opgeruimd, en slechts aan een toeval had de „Success" het te danken, dat zij niet hetzelfde lot onderging als haar cellen. Sedert dien tijd is het vaartuig nog af en toe voor de groote vaart gebezigd, en nog voor zestien jaren deed het zijn laatsten grooten tocht van Australië naar Engeland, waartoe het schip 165 dagen noodig had. Daarna lag het in de Theems voor anker, tot dat er een kooper is komen opdagen in de gedaante van een Amerikaansche maatschappij voor afbraak van schepen.

De moord.

Het volk is ongeduldig geworden over den uiterst langzamen gang van zaken. Het heeft voor zich zelf recht gezocht en bezingt thans op straat deze heele duistere geschiedenis.

Dit strekt der Justitie niet tot eer en zal haar prestige nu juist niet verhoogen.

Algemeen wordt daarentegen de flinke houding van den Heer Beaujon, districtmeester van het 2de district, geroemd.

Postkantoor.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Alejandrina Branchi, Vilstor Bonneren, Georg. Cardeneo Brücken, Leonora Dafaar, Lazari Dayan, Sylvian Cohers 4, Cornelia 1 Willem Adrianus de Jong, Jesina M. Frans, Trigeno A. Henriquez, Joseph Johia, Gabriel La Cruz, Carlos Manuel, Adelina Pacial, Alfred Seidel, Polly Turner, Martina Viliosa.

Aangeteekende Stukken : Hector A Pinedo: Otto van Stenis 4, Natalia Vivo 2,

Drukwerken : Casimir, Julio Margies, Ant. Pietersz, A. Winklaar.

Marktbericht van den Curacaoschen Handelsbond.

Van 19 September 1913.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.		0.22
ZOUT per vat van 130 K.G.	f	0.80
DIVIDIVI per K.G.	„	0.05½
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„	0.60
id. per KG. 2e kw.	„	0.50
HUIDEN per K.G.	„	0.60
GEITENVELLEN per K.G.	„	1.10
WOL per K.G.	„	0.12
SCHAPENVELLEN per stuk	„	0.55
BEENDEREN per K.G.	„	0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.	„	0.05
STROOHOEDEN (hipijapa) :		
Kwaliteit No. 1 per dozijn	„	3.75
„ „ 1 (gebleekt) „	„	3.87½
„ „ 2 „ „	„	5.
„ „ 3 „ „	„	—
„ „ 3 „ „	„	—
„ „ 4 „ „	„	7.—
„ „ 5 „ „ OLA	„	—
„ „ 6 „ „	„	8.
„ „ 7 „ „	„	9
„ „ 8 „ „ OLA	„	
„ „ 9 „ „	„	12.50
„ „ 10 „ „ OLA	„	12.
„ „ 11 „ „	„	15.
„ „ 12 „ „ OLA	„	15
„ „ 13 „ „	„	15
„ „ 14 „ „ OLA	„	
„ „ 15 „ „	„	15

Regenval.

Gedurende de maand Augustus 1913.

Fort Amsterdam	26.9	mM.
Westpunt	13.2	„
Plantage Siberie	32.5	„
Kl. Sta Martha	14.1	„
Hoffi Abao	11.7	„
Cas Chikito	11.5	„
Sta. Marta	7.5	„
Groot St. Joris	10.	„
Wilhelminatuin	8.	„
Santa Rosa	14.	„
Beekenburg	28.6	„
Noordkant	3.	„

Muziekuitvoering.

PROGRAMMA.

Zondagavond om 7.30 uur Overzijde.

1. Garde Kosaken Marsch (1e uitv) A. Fischer
2. Les Masques Ouverture (1e uitv) C. Pedrotti
3. Luxemburg Walzer F. Lehar
4. Selection sur I Lombrardi (1e uitv) G. Verdi
5. Gut Heil Marsch (1e uitv) Stetefeld
6. Longing for home Air Varié for Saxophone (1e uitv) Hartman
7. Alpenklange Schottisch Padroffetsky
8. Mis Amores Dansa S. Madera

Uit de naburige Republieken.

Venezuela. Er is te vroeg victorie gekraaid; de revolutie is nog in vollen gang. Uit de ingewonnen berichten blijkt nu, dat alleen in Coro een schijnbeweging werd uitgevoerd ten einde de Regeering zelve om de pan te lokken. Het gelukte wel de uitdagers om te zetten, tijdganger van Castro te vangen, maar in Goagira en Tachira is wel degelijk revolutie.

President J. V. GOMEZ is aan het hoofd van zijn leger gekampeerd in Maracay. Of van hier uit naar de verschillende generaals, die voor de Regeering strijden, versterkingen worden gezonden, weten wij niet. We lezen alleen van excursies en exercities, van wedrennen en schietoefeningen.

Op 28 Augustus ll. had in dit kampement een groote plechtigheid plaats. De 28 gevangenen van Coro werden naar het kwartier van den Generaal gevoerd en moesten defileeren voor de troepen. De Heer EZEQUIEL A. VIVAS, secretaris van den Generaal te velde, heeft een afzonderlijke circulaire gepubliceerd om wereldkundig te maken, dat de gevangen en niet werden uitgejouwd, of beleedigd. „Niets geschiedde van alles wat vroeger gebeurde om de gevangenen te verguizen en te vernederen." De ridderlijke houding, vrucht van streng geschoolde militaire dicipline, wordt dan ten zeerste geprezen en het leger geroemd. De couranten van Caracas, *La Patria, El Universal* en *El Nuevo Diario* zingen den volgenden dag den lof van het leger en staan in bewondering, dat gedurende deze revolutie de bestuurszaken gewoon kunnen doorgaan en het leger alleen voor de algemeene orde en herstel der rust waakt. De laatste berichten over de revolutie, dateeren van 28 Aug. toen vereenigde zich de vijand opnieuw.

Buitenland.

Algemeen Overzicht.

Op den Balkan.

De intocht van den Griekschen Koning aan het hoofd van zijn leger binnen Athene moet een schitterende zegetocht geweest zijn. De vorst voer aan boord van het admiraalschip van den Griekschen vlootvoogd Kondouriotis en omgeven door bijna de geheele Grieksche oorlogs- en handelsvloot de wijde bocht van Phaleron binnen, gelegen op 30 K.M. afstands van de hoofdstad. Dichte menschenmassa's uit Athene en den Piraeus stonden aan de kust en vervulden de lucht met luid gejubel.

Nauwelijks had de koning voet aan wal gezet of hij werd geestdriftig gehuldigd, eindeloos waren de toejuichingen der enthousiaste menigte, die afzettings-cordons verbraken en op den vorst toesnelden om hem de hand te kussen. En deze ovaties herhaalden zich op onbeschrijfelijke grootsche wijze in het heerlijk versierde Athene. De kanonnen donderden, de klokken luidden en de menigte jubelde ontstuimig en geestdriftig: „Leve Constantijn de Groot! Leve de Bulgarendooder!"

De stad was rijk versierd met eerepoorten e. d. en op elke eerepoort prijkte de naam van een der steden, welke het Grieksche leger zoowel od Turkije als op Bulgarije veroverp heeft.

De veroverde kanonnen waren eveneens bij de eerepoorten geplaatst, terwijl van de veroverde ammunitiewagens groote pyramieden waren opgericht.

Langzaam bewoog zich het koninklijk rijtuig door de straten, terwijl een regen van bloemen over de troepen neerdaalde. Twee duizend gewonde soldaten en officieren zaten op een tribune en juichten den koning toe, die zich diep ontroerd in zijn rijtuig verhief en dankte.

In de kathedraal werd het Te Deum gezongen, de metropoliet hield een aangrijpende toespraak, waarbij hij verklaarde, dat koning Constantijn het aanzien van Griekenland in heel de wereld had hersteld en de nationale verwachtingen van het Grieksche volk bijna geheel had vervuld. Toen de koning diep ontroerd de kerk verliet, bracht het jubelende volk hem andermaal een geestdriftige ovatie.

Inderdaad, Griekenland heeft reden tot juichen en veel reden ook. Schitterend hebben leger en vloot zich in deze beide Balkanoorlogen gedragen en de Grieksche natie heeft zich sterk en eensgezind getoond, het volk heeft zonder morren groote offers gebracht, offers van toewijding, geduldige offers en duizende offers van het leven zelfs.

Griekenland is op weg een groote natie te worden en het markt zich gereed zijn plaats in de rijen der groote-machten te gaan innemen. Het zal een Middellandsche Zee-Mogendheid worden en zie, bereids heeft de regeering besloten de vloot te gaan versterken.

De Grieksche minister Stratos n.l. heet medegedeeld, dat een technische commissie van 16 Engelsche marine-officieren, onder leiding van admiraal Kerr, tezamen met een commissie van Grieksche officieren een veelomvattend program tot uitbreiding van de Grieksche vloot zullen gereed maken.

Er zal een Rijkswerf worden opgericht waarvan de Engelsche kolonel Laban, van het arsenaal te Quebec, de directie zal krijgen.

Griekenland is zich zijn nieuwe positie dus wel bewust.

Adrianopel.

Nog steeds is deze moeilijke kwestie niet tot oplotsing gekomen...... de Mogendheden beraadslagen...... Bulgarije protesteert...... maar de Turk rukt steeds verder voorwaarts en tart den Bulgaar ten strijde.

Verwachtte men eerst, dat Bulgarije zelf met de wapens tegen Turkije zou optreden, thans schijnt dit uitgesloten. Althans verschillende uitlatingen van Bulgaarsche diplomaten wijzen daarop. Zoo heeft de Bulgaarsche gezant te Parijs Stancioff aan de „Temps" een langen brief geschreven, waaruit blijkt, dat Bulgarije de beslissing over Adrianopel in de handen van Europa legt. „Morgen zullen de Turken", zoo schrijft de gezant, „400.000 man onder de wapens hebben. Deze macht wordt geconcentreerd, terwijl Bulgarije volgens de bepalingen van het vredesverdrag van Boekarest getrouw demobiliseert. Tegenover deze uitdaging der mogendheden is de plicht van Europa dringend en duidelijk. Ik weet, dat men gezegd heeft: laat Bulgarije zich met de Turken verstaan. Maar wat valt er te verstaan? Moet Bulgarije dan de bepalingen van een verdrag schenden, dat de onderteekening van Europa draagt? Neen, de mogendheden hebben thans het woord."

De Bulgaarsche gezant in Rome, Rizoff, verklaarde nagenoeg hetzelfde. Hij zeide in een intervieuw, dat Bulgarije noch op directe onderhandelingen met Turkije, noch op een oorlog zal ingaan. Deze diplomaat was van meening, dat het tot een intervieuw van Rusland komen zal, want Rusland zou, zoo het werkeloos bleef toezien, voorgoed geheel zijn prestige op den Balkan verliezen. Het beste middel om Turkije te dwingen zou dan zijn een blokkade der Turksche havens, daarvoor zouden dan Smyrna en Trapezunt reeds voldoende zijn. In de Europeesche diplomatieke kringen heeft het plan van het Turksche leger, van de Maritza over te trekken en eventueel Zuid Bulgarije binnen te rukken, groote ongerustheid onder de groote mogendheden verwekt. Op het huidig oogenblik hebben tusschen de kabinetten besprekingen plaats over de stappen, die zoo spoedig mogelijk bij de Porte gedaan moeten worden, teneinde te voorkomen, dat Turkije dergelijke maatregelen neemt.

De Porte is intusschen in 't geheel niet bevreesd voor een interventie der Mogendheden. Zij meent, dat b.v. Duitschland geen reden heeft en ook geen wensch koestert, zich tegenover Turkije bijzonder vijandig te toonen, daar de Duitsche belangen in Klein-Azië veel te groot zijn.

Hetzelfde geldt van Frankrijk. En noch Oostenrijk–Hongarije, noch Italië hebben er groot politiek belang bij de Turken uit Adrianopel te jagen. De eenige mogendheid waarvoor de Turken dan ook vreezen is Rusland, maar zij troosten zich met de gedachte, dat de tsaar zich nog wel eens bedenken zal alvorens bevel te geven tot een afzonderlijk optreden van de Russische vloot en Rusland zou buitendien daarvoor een leger van minstens 300.000 man noodig hebben. Die interventie brengt dus heel wat lasten mee voor één rijk.

De algemeene toestand.

De bewoners van de landstreken, die aan Bulgarije zijn toegewezen, schijnen niet bijzonder ingenomen te zijn met hun nieuwe meesters.

Of het Bulgaarsche gruwelen zijn, die hen afschrikken en overal de vlucht doen nemen, of dat zij — zijnde meerendeels Grieken, Serviërs en Turken — zich niet thuis gevoelen onder Bulgaarsche vlag, of dat het beide oorzaken zijn, zullen we maar in 't midden laten. Eén ding is zeker, dat de Bulgaar wel overal gehaat schijnt te worden.

Vermeldden onze telegrammen onlangs den uittocht der bewoners van Dedeagatsch, thans komen er dergelijke berichten uit de steden Gumuldjina en Melnik in Macedonië. De bevolking van eerstgenoemde plaats stelde aan den Metropolitaan van Saloniki, een aan de groote mogenheden gericht adres ter hand waarin verklaard wordt, dat de afstand van hun landstreek aan Bulgarije, voor de bewoners een reden tot groote droefheid is. Zij wijzen er op, dat de Bulgaarsche elementen over het geheele district minder sterk zijn, dan de Grieken en Mahommedanen. Zij verzetten zich krachtig tegen een eventueelen terugkeer onder de Bulgaarsche heerschappij en zeggen niet te kunnen aanemen, dat het Europa der twintigste eeuw aan politieke overwegingen, alle beginselen van humanitairen aard wil opofferen en hen opnieuw wil stellen onder de heerschappij van Bulgarije.

Het adres eindigt aldus: "De hulpeloosheid, waarin wij ons bevinden, legt ons de wreede verplichting op, vanzelf onze haardsteden te verwoesten en ons land te verlaten, zonder hoop onzen geboortegrond ooit weder te zien. Wij vertrouwen echter, dat uwe regeering 't zal toelaten, dat de geschiedenis een dergelijk feit in haar annalen boekstaaft."

Het adres is reeds langs telegrafischen weg aan de souvereinen en staatshoofden der groote mogendheden gezonden.

En toen de inwoners van Melnik vernamen, dat zij bij Bulgarije waren ingelijfd, hebben zij hun eigen stad verwoest. Eerst werden de vrouwen en kinderen weg gezonden en daarna begonnen de mannen hun vernielingswerk. Zij sloegen de groote wijnvaten stuk, zoodat de wijn in stroomen over de straten liep en verwoestten de wijnbergen. Ten slotte verdeelden zij zich in vier groepen en staken de stad in brand, die geheel in de vlammen opging.

Daarna trokken allen naar het Grieksche grondgebied, ook de Mahomedanen en zelfs degenen, welke voor Bulgaren door gingen.

Zoo zijn reeds 77.000 menschen naar Griekenland gevlucht, terwijl nog steeds groote troepen vluchtelingen de Grieksche grenzen overtrekken.

't Is een „sauve qui peut".

„Van de woede der Bulgaren verlos ons Heer!"

Turkije en Bulgarije.

Met alle middelen beproeft Turkije om Adrianopel voor zich te behouden, en als de teekenen niet bedriegen, dan zal het daarin ook slagen. Zoo meent men op de Porte te weten, dat de Mogendheden en met name genoemd ook Rusland de weterbezetting van Adrianopel als een fait accompli zullen aanvaarden. Hiervan zou aan de Turksche regeering dan ook reeds langs diplomatieken weg mededeelingen zijn gedaan. Een van die middelen om Adrianopel te behouden is het zenden van een delegatie van inwoners uit de betwiste stad zelve, naar de Europeesche regeeringen. Na een bezoek aan Weenen, waarover de commissie zeer voldaan was, heeft zij zich in twee deelen gesplitst. De eene helft zal Londen bezoeken, de andere uit zeven personen bestaande, is thans uit Petersburg te Berlijn aangekomen, waar zij op het Departement van Buitenlandsche Zaken werden ontvangen.

Zij werden te woord gestaan door den chef der politieke afdeeling Von Stumm, die beloofde de wenschen der deputatie aan den staatssecretaris te zullen overbrengen.

De Bulgaren, zoo hebben zij daar verklaard, hadden in Thracië zulke vreeselijke dingen gedaan, dat de Thraciërs liever sterven willen, dan weer onder de Bulgaarsche heerschappij te komen.

Te Petersburg had men de delegatie ook vriendelijk ontvangen.

Wel verklaarde men daar, dat men natuurlijk aan de zijde der „rasverwante Bulgaren" stond, doch tevens gaf men te kennen, dat men voor de Thracische bevolking, na de Bulgaarsche gruwelen, een menschelijk medegevoel koesterde.

Ook het Turksche leger is vol goeden moed.

De „Südslavische Correspondenz" publiceert het verslag van een interview met Enver-Bey, waarin deze er op wees, dat de terugkeer der Turken te Adrianopel met groote geestdrift begroet was. Enver-Bey voegde er aan toe, dat hij duizenden telegrammen uit alle deelen van Turkije ontving, die alle daarin overeenstemden, dat Adrianopel Turksch moest blijven. „Wij zijn vast besloten — aldus Enver-Bey — om tot het uiterste te vechten, ten einde Adrianopel te behouden. Alleen een nederlaag zal er ons uit kunnen verdrijven".

Zoozeer is de stemming gekeerd ten gunste van Turkije, dat de Weensche bladen twijfelen aan de mogelijkheid, dat de Turken Adrianopel ontruimen zullen. De „Neue Freie Presse" meent, dat na de plaats gehad hebbende gebeurtenissen een revisie van de beslissingen van London een fait accompli is.

Bulgarije heeft nog maar heel weinig kans om Adrianopel te herwinnen, ja we mogen zelfs concludeeren alle kans is verkeken.

Zoo is het verraad van Bulgarije, zoo is de laffe aanval op Serviërs en Grieken gestraft geworden.

Heden overleed in het St. Elizabeths-Gasthuis, na een geduldig verdragen lijden, gesterkt door de H. H. Sacramenten, Onze beminde Confrater

P. fr. Reginaldus Burgers O. P.

Pastoor van Rincon

in den ouderdom van 45 jaren.

P. FR. G. WOLSKY

Vic. Prov.

Curaçao, 15 September 1913.

Heden overleed tot onze diepe droefheid en na het ontvangen der H. H. Sacramenten, de Eerw. Frater M. THEODORETUS

JOHAN P. M. HENDRIKX

in den ouderdom van 24 jaren.

De Fraters van het St. Thomas-College.

Curaçao, 19 September 1913.

BEKENDMAKING.

De verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1en Maart 1912 t/m 31 Augustus 1912 onder No. **4623 G.** t/m No. **3700 H** zal plaats hebben op *Donderdag*, den **2den Oct.** a. s., en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao den 17 Sept. 1913

De Voorzitter.

A. JESURUN.

HAVEN-NIEUWS.

VAN 13 SEPT. — 27 SEPTEMBER.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Maracaibo	G W Goodman	13 Sept	New-York	18 Sept	Maracaibo
Pr. der Nederl	J C Metus	13 „	Amsterdam	14 „	New-York
Merida	A Johanson	15 „	Maracaibo	15 „	La Guayra
Merida	A Johanson	17 „	La Guayra	18 „	Maracaibo
Maracaibo	G W Goodman	18 „	Maracaibo	18 „	New-York
Caracas	Furst	18 „	New-York	18 „	La Guayra
Prins Maurits	P Koningstein	20 „	New-York	21 „	Amsterdam
Caracas	Furst	24 „	La Guayra	24 „	New-York
Merida	A Johanson	24 „	Maracaibo	25 „	Maracaibo
Zulia	S S Morris	27 „	New-York	27 „	Maracaibo
Jan van Nassau	J P v d Est	27 „	Amsterdam	29 „	New-York * *
Sark	Zachariasen	12 Sept	Norfolk	? Sept	Cuba
Niederwald	L Schubarth	13 „	Pto Colombia	13 „	Hamburg
Scharzwald	R Rauschenplat	13 „	Hamburg	13 „	Pto Colombia
Barrister	Sawyer	12 „	Liverpool	12 „	Galveston *
Montevideo	C Morales	16 „	Colón	16 „	Barcelona
Julia	A Weber	20 „	Vela de Coro	? „	?
La Plata	H Bark	24 „	Pto Colombia	26 „	Hamburg
Bologna	A Foggi	26 „	Génova	26 „	Colón

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Themis H	13 Sept	Bonaire	*Hilda H*	18 Sept	Rio Hacha
Nelly M Johnst. E	13 „	Jamaica	*Estrella C*	18 „	Rio Hacha
Frieda H	14 „	Maracaibo	*N M Johnston*	15 „	Bonaire
Electra H	14 „	Pto Cabello	*Refugio H*	16 „	Aruba
Nereida H	14 „	Barbados	*Nereida H*	17 „	Maracaibo
Refugio H	15 „	Aruba	*Clicia V*	17 „	Maracaibo
Marieta C	15 „	Rio Hacha	*El Dorado V*	17 „	Maracaibo
Carlota H	17 „	Maracaibo	*Juan Luis H*	18 „	Aruba
Juan Luis H	17 „	Aruba	*Estelle H*	20 „	Isl Barlovento
9 de Abril H	18 „	Maracaibo	*Virginia H*	19 „	Vela de Coro
Hirondelle H	18 „	Maracaibo	*Zelma H*	19 „	Barahona

* *Via Pto. Cabello.
** Deze boot komt zeker enkelen dagen later.